Europees Parlement
2024-2029

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken
De voorzitter

9.4.2025

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de beschikbaarstelling van middelen uit het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering voor ontslagen werknemers – EGF/2024/003 BE/Van Hool – België (2025/0061(BUD))

Geachte voorzitter,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Tijdens haar vergadering heeft zij besloten dat advies in briefvorm uit te brengen.

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken heeft de kwestie tijdens haar vergadering van 9 april 2025 bestudeerd. Tijdens die vergadering heeft zij besloten aan de bevoegde Begrotingscommissie onderstaand advies voor te leggen.

Hoogachtend,

Li Andersson

ADVIES

A. overwegende dat België op 29 oktober 2024 een verzoek heeft ingediend tot beschikbaarstelling van het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering voor ontslagen werknemers (EFG) in overeenstemming met artikel 8, lid 1, van Verordening (EU) 2021/691 (EFG-verordening), naar aanleiding van ontslagen bij Van Hool NV in België, in de economische sector die is ingedeeld in NACE Rev. 2-afdeling 29 (Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers); overwegende dat de ontslagen bij Van Hool gevallen zijn in de NUTS 2-regio Provincie Antwerpen (BE21);

B. overwegende dat België het verzoek heeft ingediend onder de criteria voor steunverlening van artikel 4, lid 2, punt a), van de EFG-verordening, die vereisen dat binnen een referentieperiode van vier maanden (in dit geval van 8 april 2024 tot 8 augustus 2024) in een onderneming in een lidstaat de werkzaamheden van ten minste 200 ontslagen werknemers of zelfstandigen zijn beëindigd, met inbegrip van werknemers die zijn ontslagen bij leveranciers en downstreamproducenten; overwegende dat de Commissie, na dit verzoek te hebben beoordeeld, overeenkomstig alle toepasselijke bepalingen van de EFG-verordening heeft geconcludeerd dat aan de voorwaarden voor het toekennen van een financiële bijdrage uit het EFG is voldaan;

C. overwegende dat het verzoek betrekking heeft op 2 411 ontslagen werknemers (in aanmerking komende begunstigden) wier activiteiten zijn stopgezet in de bovenvermelde economische sectoren;

D. overwegende dat de Commissie op 26 maart 2025 een voorstel voor een besluit betreffende de beschikbaarstelling van middelen uit het EFG aan België heeft aangenomen om de terugkeer naar de arbeidsmarkt van 2 397 beoogde begunstigen te steunen;

E. overwegende dat de ontslagen bij Van Hool verband houden met verscheidene factoren, zoals de impact van de COVID-19-pandemie op de vraag naar touringcars en de impact van de oorlog in Oekraïne op de kostenstructuur; overwegende dat de gemiddelde verkoop van Van Hool in Europa tussen 2012 en 2019 427 eenheden per jaar bedroeg, maar in 2020 daalde naar 287 eenheden en in 2021 nog maar 128 eenheden bedroeg; overwegende dat de winst bijgevolg sterk daalde en dat de stijgende inflatie en verstoorde toeleveringsketens de druk op de marges van de onderneming verder deden toenemen; overwegende dat de verkoop zich in 2022 en 2023 herstelde, maar niettemin dicht bij of onder het niveau van 2020 bleef; overwegende dat de verkoopniveaus van vóór de pandemie zich nooit hebben hersteld en dat Van Hool op 8 april 2024 failliet werd verklaard door de ondernemingsrechtbank van Mechelen; overwegende dat als gevolg daarvan 2 411 werknemers werden ontslagen;

F. overwegende dat de Belgische industrie momenteel volgens het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) op een laag pitje draait; overwegende dat de industrie in de eerste helft van 2024 al meer dan 5 000 banen verloor door herstructureringen en faillissementen bij ondernemingen zoals Decathlon, Pfizer, Barry Callebaut, Audi en Sappi;

G. overwegende dat de meeste voormalige werknemers van Van Hool in Lier (administratief arrondissement Mechelen in de regio Provincie Antwerpen) en de omliggende gemeenten wonen; overwegende dat de industriële sector van oudsher een belangrijke rol heeft gespeeld in Lier en dat de industriële achteruitgang daardoor een aanzienlijke invloed heeft op de arbeidsmarkt van Lier; overwegende dat in 2020 ruim 25 % van de arbeidsplaatsen in Lier verbonden was aan de industrie; overwegende dat dit percentage drie jaar later, in 2023, met meer dan drie procentpunten was gedaald; overwegende dat de sluiting van de onderneming heeft geleid tot een aanzienlijke verstoring van de lokale arbeidsmarkt, aangezien de werkloosheid volgens de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) in april 2024 — de maand waarin Van Hool het faillissement aanvroeg — met 32 % steeg in Berlaar, met 23 % in Heist-op-den-Berg, met 17 % in Nijlen en met 14 % in Lier, waardoor in Lier en Berlaar een op de tien inwoners op beroepsactieve leeftijd werkloos was;

H. overwegende dat België heeft laten weten dat het gecoördineerde pakket van gepersonaliseerde steunmaatregelen werd opgesteld in overleg met de sociale partners overeenkomstig artikel 7, lid 4, van de EFG-verordening; overwegende dat vakbonden en werkgeversorganisaties op alle niveaus betrokken zijn bij de activiteiten van de VDAB;

I. overwegende dat het EFG het jaarlijks maximumbedrag van 30 miljoen EUR (in prijzen van 2018) niet mag overschrijden, zoals vastgelegd in artikel 8 van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 van de Raad van 17 december 2020 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027;

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de Begrotingscommissie als bevoegde commissie derhalve onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. herinnert eraan dat het EFG tot doel heeft solidariteit te betonen met en steun te verlenen aan begunstigden; is van mening dat financiële bijdragen uit het EFG in de eerste plaats gericht moeten zijn op maatregelen op het gebied van actief arbeidsmarktbeleid en gepersonaliseerde steunmaatregelen die een snelle, gepaste en duurzame terugkeer van de begunstigden op de arbeidsmarkt beogen binnen of buiten de sector waar zij oorspronkelijk werkzaam waren; benadrukt dat het belangrijk is om werknemers voor te bereiden op en te ondersteunen bij de dringend noodzakelijke groene en digitale transitie van de Europese economie en samenleving; wijst er in dit verband nogmaals op dat de Unie een belangrijke rol speelt doordat zij, onder meer via het EFG, voorziet in financiering die bedoeld is om mensen in staat te stellen de kwalificaties te verwerven die nodig zijn voor het realiseren van een rechtvaardige transitie, in overeenstemming met de Europese Green Deal;

2. is het met de Commissie eens dat is voldaan aan de voorwaarden die zijn vastgelegd in artikel 4, lid 2, punt a), van de EFG-verordening en dat België recht heeft op een financiële bijdrage van 7 999 015 EUR uit hoofde van die verordening, wat overeenkomt met 85 % van de totale kosten van 9 410 607 EUR met inbegrip van uitgaven voor een bedrag van 9 034 607 EUR voor gepersonaliseerde steunmaatregelen en 376 000 EUR voor activiteiten op het vlak van voorbereiding, beheer, voorlichting en publiciteit, en controle en rapportage;

3. stelt vast dat België alle nodige garanties heeft geboden, dat aan de voorschriften van de nationale en EU-wetgeving betreffende collectieve ontslagen is voldaan en dat de beginselen van gelijke behandeling en non-discriminatie zullen worden geëerbiedigd bij de toegang tot de voorgestelde maatregelen en de uitvoering ervan;

4. merkt op dat laaggeschoolde en oudere werknemers aanzienlijk minder kansen hebben om opnieuw tot de arbeidsmarkt in de regio toe te treden en dat deze kwetsbare groepen het hardst werden getroffen door de ontslagen bij Van Hool; wijst erop dat een op de drie ontslagen werknemers ouder is dan vijftig jaar en dat acht op de tien ontslagen werknemers middelbaar onderwijs of lager hebben gevolgd en over achterhaalde vaardigheden beschikken, en is van mening dat de werknemers, gezien de neerwaartse trend in vacatures en de geografische spreiding ervan, extra op maat gesneden ondersteuning nodig zullen hebben, en met name specifieke bijstand die gericht is op bijscholing en omscholing, om hen te helpen een nieuwe baan te vinden;

5. wijst erop dat België heeft bevestigd ervoor te zullen zorgen dat voor de maatregelen waarvoor uit het EFG een financiële bijdrage wordt ontvangen, geen financiële steun uit andere financiële instrumenten van de Unie zal worden verleend;

6. stelt vast dat het bij de gepersonaliseerde steunmaatregelen ten behoeve van de werknemers gaat om de volgende maatregelen: a) sociale interventieadviseur en inschrijving van werknemers, b) outplacementdiensten (administratieve en psychologische ondersteuning, persoonlijke evaluatiesessies, beoordeling van digitale vaardigheden, hulp bij het zoeken naar werk of hulp om een zelfstandige activiteit op te starten, advies over het onderhandelen over arbeidsovereenkomsten enz.), c) ondersteuning bij het zoeken naar werk en arbeidsbemiddeling, d) beroepskeuzebegeleiding, e) omscholing en beroepsopleiding, en f) opleiding op de werkplek; benadrukt dat, gezien de leeftijd en het onderwijsprofiel van de beoogde begunstigden, bij het verlenen van individuele dienstverlening rekening moet worden gehouden met de specifieke behoeften van deze groepen;

7. wijst met name op het belang van artikel 7, lid 2, van de EFG-verordening, waarin is bepaald dat bij het samenstellen van het gecoördineerde pakket rekening moet worden gehouden met de toekomstperspectieven van de arbeidsmarkt en de in de toekomst benodigde vaardigheden, en dat het gecoördineerde pakket moet aansluiten bij de overgang naar een hulpbronnenefficiënte en duurzame economie, waarbij de nadruk gelegd moet worden op de verspreiding van in het digitale industriële tijdperk benodigde vaardigheden; is ingenomen met het feit dat de ICT-opleiding in het pakket en de bijkomende steun waarin in het kader van de outplacementdiensten wordt voorzien, dergelijke vaardigheden omvatten, met name een beoordeling van digitale vaardigheden en regelingen voor werknemers om een laptop te lenen, een opleiding te volgen over het gebruik ervan en antwoorden te krijgen op hun vragen op digitaal gebied;

8. herinnert eraan dat het overeenkomstig artikel 7, lid 2, punt b), van de EFG-verordening mogelijk is om in het kader van het gecoördineerde pakket speciale tijdelijke maatregelen te treffen, zoals de uitbetaling van toelagen voor kinderopvang, om het voor werkzoekenden gemakkelijker te maken aan de voorgestelde activiteiten deel te nemen.